Uformell analyse av
læreplan i naturfag innenfor Kunnskapsløftet

Mat som innfallsvinkel og kjøkkenet som læringsarena i naturfaget.

Av 129 kompetansemål kan 34 behandles med utgangspunkt i mat/kjøkken. Disse er merket med m

Utdanningsdirektoratet

Læreplaner
for Kunnskapsløftet

Utdanningsdirektoratets forslag til læreplan i naturfag

Erik Fooladi, Høgskulen i Volda, 2006

NATURFAG

Formål

Naturvitenskapen har vokst fram som en følge av menneskers nysgjerrighet og behov for å finne svar på spørsmål om egen eksistens, liv og livsformer og vår plass i naturen og i universet og er på den måten en del av vår kultur.
Naturvitenskapens lover og teorier er modeller av en kompleks virkelighet og disse modellene endres eller videreutvikles gjennom nye observasjoner, eksperimenter og ideer. En viktig del av allmennkunnskapen er å kjenne til at naturvitenskapen er i utvikling og at forskning og ny kunnskap i naturvitenskap og teknologi har stor betydning for samfunnsutviklingen og for livsmiljøet.
Selv om naturvitenskapen er delt opp i ulike fagdisipliner som biologi, fysikk og kjemi og geofag, er målet at skolefaget naturfag både teoretisk og praktisk framstår som et helhetlig fag.

Kunnskap, forståelse og opplevelser i naturen kan fremme viljen til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling.
Samtidig skal naturfag bidra til at barn og unge utvikler kunnskaper og holdninger som gir dem et reflektert syn på samspillet mellom natur, individ, teknologi, samfunn og forskning. Dette er viktig for den enkeltes mulighet til å forstå ulike typer naturvitenskapelig og teknologisk informasjon og derved for den enkeltes deltakelse i demokratiske prosesser i samfunnet.

Å arbeide både praktisk og teoretisk, på laboratorier og i naturen, med ulike problemstillinger er nødvendig for å få erfaring med og utvikle kunnskap om naturvitenskapens metoder og tenkemåter. Dette kan bidra til utvikling av kreativitet, kritisk evne, åpenhet og aktiv deltakelse i situasjoner der naturfaglig kunnskap og ekspertise inngår. Varierte læringsmiljøer som feltarbeid i naturen, eksperimenter i laboratoriet og ekskursjoner til museer, vitensentra og bedrifter, vil berike opplæringen i naturfag. Kompetanse i å forstå ulike typer naturvitenskapelige tekster, metoder og teknologiske løsninger gir et godt grunnlag for yrkesfaglige utdanninger, videre studier og livslang læring i yrke og fritid.

Struktur

Årstrinn	*Hovedområder*					
1. – 2.	Forsker-spiren	Mangfold i naturen	Kropp og helse	Verdens-rommet	Fenomener og stoffer	Teknologi og design
3. – 4.	Forsker-spiren	Mangfold i naturen	Kropp og helse	Verdens-rommet	Fenomener og stoffer	Teknologi og design
5. – 7.	Forsker-spiren	Mangfold i naturen	Kropp og Helse	Verdens-rommet	Fenomener og stoffer	Teknologi og design
8. – 10.	Forsker-Spiren	Mangfold i naturen	Kropp og helse	Verdens-rommet	Fenomener og stoffer	Teknologi og design
Vg 1	Forsker-Spiren	Bærekraftig Utvikling	Ernæring og helse	Stråling og radioaktivitet	Energi for framtiden	Bioteknologi

Timetall

BARNETRINNET
1. - 7. årstrinn: 437 timer

UNGDOMSTRINNET
8. - 10. årstrinn: 304 timer

STUDIEFORBEREDENDE UTDANNINGSPROGRAM
Vg1: 187 timer

YRKESFAGLIGE UTDANNINGSPROGRAM
Vg1Y: 75 timer

Yrkesfagelever skal ha to femdeler av læreplanen for Vg1 studieforberedende

- Forskerspiren
- Ernæring og helse
- Energi for framtiden

PÅBYGGING TIL GENERELL STUDIEKOMPETANSE FOR YRKESFAGLIGE UTDANNINGSPROGRAM
112 timer

Yrkesfagelever som ønsker generell studiekompetanse, følger resten av læreplanen for Vg1 studieforberedende utdanningsprogram.

Læreplanen i naturfag har kompetansemål etter 2. årstrinn, 4. årstrinn, 7. årstrinn, og 10. årstrinn i grunnskolen, og etter Vg1 i studieforberedende og yrkesfaglige studieprogrammer i videregående opplæring.

Hovedområder

Forskerspiren

Naturvitenskapen framstår på to måter i naturfagundervisningen, som et produkt som viser den kunnskapen vi har i dag, og som en prosess som handler om naturvitenskapelige metoder for å bygge kunnskap. Prosessene handler om hypotesedanning, eksperimentering, systematiske observasjoner, åpenhet, diskusjoner, kritisk vurdering, argumentasjon, begrunnelser for konklusjoner og formidling. Forskerspiren skal ivareta disse dimensjonene i opplæringen.

Mangfold i naturen

Sentralt i dette hovedområdet står utvikling av kunnskap om og respekt for naturens mangfold. For å kunne snakke sammen om denne mangfoldigheten, må man kunne navn på noen plante- og dyrearter og på de delene som inngår i samspillet i et økosystem. Hovedområdet handler videre om forutsetninger for bærekraftig utvikling, om menneskets plass i naturen og om hvordan menneskelige aktiviteter har endret og endrer naturmiljøet lokalt og globalt. Feltarbeid legger et godt grunnlag for kunnskap og holdninger på dette området.
I Vg1 er dette hovedområdet definert som bærekraftig utvikling.

Kropp og helse
Hovedområdet kropp og helse dreier seg om hvordan kroppen vår er bygd opp og hvordan kroppen påvirkes og endres over tid. Respekt og omsorg for andre står også sentralt innenfor området. Kropp, helse, livsstil og ernæring omtales hyppig i mediene. Kunnskap og kritisk vurdering av informasjon på dette området er viktig for å kunne ta ansvar for kropp og fysisk og psykisk helse.
I Vg1 er dette hovedområdet definert som ernæring og helse.

Verdensrommet
Dette hovedområdet handler om vårt eget solsystem, jordas plass og det ytre verdensrom. Gjennom forskning og teknologiske nyvinninger øker kunnskapen om verdensrommet. Mediene informerer hyppig om denne kunnskapen. Emnet åpner for nysgjerrighet, undring og fascinasjon og egner seg godt til å trekke inn framtidsperspektiver.
I Vg1 er dette hovedområdet definert som stråling og radioaktivitet.

Fenomener og stoffer
Hovedområdet handler om sentrale områder fra fysikk og kjemi. Her behandles hvordan stoffer er oppbygd, reagerer med hverandre, sentrale fenomener som lyd, lys, elektrisitet og magnetisme, energi og energikilder.
Området handler om sammenhenger mellom fenomener og hvordan mennesker har lært seg å utnytte ulike fenomener og stoffer.
I Vg1 er dette hovedområdet definert som energi for framtiden.

Teknologi og design
Emnet Teknologi og design er et flerfaglig emne der naturfag, matematikk og kunst og håndverk samarbeider.
Teknologi og design handler om å planlegge, utvikle og framstille produkter til nytte i hverdagen. Samspillet mellom naturvitenskap og teknologi står sentralt i dette hovedområdet. Naturfaglige prinsipper vil være et grunnlag for å forstå teknologisk virksomhet.
I Vg1 er dette hovedområdet definert som Bioteknologi.

Grunnleggende ferdigheter
Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der hvor de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen.

Å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig i naturfag innebærer å presentere og beskrive egne opplevelser og observasjoner fra naturen. I naturfag er skriftlige rapporter fra eksperimenter, feltarbeid, ekskursjoner og fra teknologiske utviklingsprosesser sentrale. Å kunne formulere spørsmål og hypoteser og å bruke naturfaglige begreper og uttrykksformer inngår i dette. Å argumentere for egne vurderinger og gi konstruktive tilbakemeldinger er viktig i naturfag.

Å kunne lese i naturfag dreier seg om å samle informasjon, tolke og reflektere over innholdet i naturfaglige tekster, brosjyrer, aviser, bøker og på internett. Lesing i naturfag forutsetter også lesing av bruksanvisninger, oppskrifter, tabeller, ulike diagrammer og symboler.

Å kunne regne i naturfag er å bruke tall og beregninger for å registrere og utarbeide resultater fra egne målinger og å lage tabeller og diagrammer med naturfaglig innhold. Å regne innebærer også å bruke og tolke formler og modeller fra virkeligheten samt bearbeide og tolke ulike typer data.

Å kunne bruke digitale verktøy i naturfag er å benytte slike verktøy til utforskning, måling, visualisering, simulering, registrering, dokumentasjon og publisering ved forsøk og i feltarbeid. For å stimulere kreativitet, levendegjøre og visualisere naturfaglige problemstillinger, er digitale animasjoner, simuleringer og spill gode hjelpemidler. Kritisk vurdering av nettbasert naturfaglig informasjon styrker arbeidet med faget. De digitale kommunikasjonssystemene gir muligheter for å drøfte naturfaglige problemstillinger.

Kompetansemål

BARNETRINNET

Etter 2. årstrinn

Forskerspiren
Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- stille spørsmål, samtale og filosofere rundt naturopplevelser og menneskets plass i naturen
- beskrive egne observasjoner fra forsøk og fra naturen
- bruke sansene til å utforske verden i det nære miljøet

Mangfold i naturen
Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjenkjenne og beskrive noen plante- og dyrearter og sortere dem
- observere naturen og beskrive noen viktige kjennetegn ved de fire årstidene
- delta i og fortelle om ulike aktiviteter ute i naturen

Kropp og helse
Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- sette navn på og beskrive funksjonen til noen ytre og indre deler av menneskekroppen
- beskrive og samtale om sansene og bruke dem bevisst ved aktiviteter ute og inne

Verdensrommet
Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive hvordan jorda, månen og sola beveger seg i forhold til hverandre
- observere og beskrive årstidene, døgn og ulike månefaser

Fenomener og stoffer
Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- sortere ulike stoffer etter lett observerbare kjennetegn og fortelle om kjennetegnene
- observere og gjøre forsøk med vann og lys og samtale om observasjonene

Teknologi og design
Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lage teknologiske innretninger som kan bevege seg ved hjelp av vann eller luft og fortelle om det de har laget
- lage teknologiske innretninger som bruker refleksjon av lys og fortelle om det de har laget

Etter 4. årstrinn

Forskerspiren
Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke naturfaglige begreper til å beskrive og presentere egne observasjoner på varierte måter
- innhente og systematisere data og presentere resultatene med og uten digitale hjelpemidler
- bruke enkle måleinstrumenter til undersøkelser

Mangfold i naturen

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- observere og samtale om livssyklusen til noen plante- og dyrearter
- observere og notere hva som skjer med et tre eller en annen flerårig plante over tid
- samle og systematisere informasjon og fortelle om noen utdødde dyrearter og dyregrupper og hvordan de levde
- fortelle om dyr og samtale om hva god dyrevelferd er
- samtale om forsvarlig framferd i naturen

Kropp og helse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- samtale om utviklingen av menneskekroppen fra befruktning til voksen
- beskrive i hovedtrekk hvordan menneskekroppen er bygd opp og funksjonen til noen indre organer
- beskrive noen vanlige barnesykdommer og hva vaksinering er
- observere og beskrive hvordan kroppen reagerer i ulike situasjoner
- samtale om ulike følelsesmessige opplevelser og reaksjoner og sammenhengen mellom fysisk og psykisk helse

Verdensrommet

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- finne informasjon og fortelle om noen av planetene i vårt solsystem
- gjenkjenne noen stjernebilder og samtale om fenomener de kan observere på himmelen
- gjengi myter og sagn knyttet til stjernehimmelen og nordlys i forhold til tidligere tider og samiske tradisjoner

Fenomener og stoffer

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- fortelle om hvorfor og hvordan vi kildesorterer
- gi eksempel på et kretsløp i naturen med utgangspunkt i biologisk nedbrytning
- gjennomføre forsøk som viser at stoffer kan endre karakter når de blir utsatt for ulike påvirkninger
- observere og gjøre forsøk med luft og lyd og samtale om observasjonene
- beskrive egne observasjoner av vær og skyer samt måle temperatur og nedbør

Teknologi og design

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, bygge og teste enkle modeller av byggkonstruksjoner og dokumentere prosessen fra idé til ferdig produkt
- samtale om konstruksjoner og hvorfor noen er mer stabile og tåler mer belastning enn andre
- gjenkjenne og sammenlikne ulike bærende strukturer i byggverk

Etter 7. årstrinn

Forskerspiren

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- formulere spørsmål om noe en lurer på, lage en plan for å undersøke en selvformulert hypotese og gjennomføre undersøkelsen
- forklare hvorfor det er viktig å lage og teste hypoteser ved systematiske observasjoner og forsøk samt hvorfor det er viktig å sammenligne resultater
- bruke digitale hjelpemidler og naturfaglig utstyr ved eksperimentelt arbeid og feltarbeid

- sette seg inn i enkle naturfaglige tekster i ulike media og kunne trekke naturfaglig informasjon ut fra dem
- publisere resultater fra undersøkelser ved å bruke digitale verktøy

Mangfold i naturen

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- delta i planlegging og gjennomføring av undersøkelser i noen naturområder
- undersøke og beskrive blomsterplanter og beskrive funksjoner til de ulike plantedelene
- beskrive kjennetegn ved virveldyr og forklare funksjonen til de viktigste organene
- undersøke og beskrive faktorer som påvirker frøspiring og vekst hos planter
- beskrive kjennetegn til et utvalg av plante-, sopp- og dyrearter og fortelle hvordan disse er ordnet systematisk
- fortelle hvordan noen plante-, sopp- og dyrearter brukes i ulike tradisjoner, blant annet den samiske

Kropp og helse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive de viktigste organene i menneskekroppen og deres funksjoner
- beskrive skjelettet og muskler og gjøre greie for hvordan kroppen kan bevege seg
- forklare hva som skjer under puberteten, og samtale om variasjon i seksuell kjønnsidentitet og seksuell orientering
- systematisere og vurdere informasjon fra ulike kilder om tobakk, alkohol og narkotika og diskutere ulike sider ved bruk av disse stoffene

Verdensrommet

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive solsystemet vårt og hvordan jorda har blitt til
- forklare hvordan sol- og måneformørkelser oppstår

Fenomener og stoffer

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- undersøke og beskrive sentrale egenskaper ved noen mineraler og bergarter og hvordan de har blitt dannet
- gjøre forsøk med lyd, hørsel og støy, beskrive resultatene og hvordan vi kan skjerme oss mot uønsket lyd
- gjøre forsøk med magnetisme og elektrisitet og beskrive resultatene
- gjøre greie for bruk av noen energikilder før og nå, samt konsekvenser for miljøet lokalt og globalt
- foreta relevante værmålinger, og presentere resultatene på ulike måter
- forklare sentrale egenskaper ved gasser, væsker, faste stoffer og faseoverganger ved hjelp partikkelmodellen
- bruke begrepene atomer og molekyler til å forklare hvordan stoffer er bygd opp og hvordan stoffer kan omdannes
- gjøre forsøk med kjemiske reaksjoner og forklare hva som kjennetegner disse reaksjonene

Teknologi og design

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, bygge og teste mekaniske leker, beskrive ulike bevegelser i lekene og prinsipper for mekaniske overføringer

- planlegge, bygge, og teste enkle produkter som gjør bruk av elektrisk energi, forklare virkemåten og beskrive prosessen fra idé til ferdig laget produkt
- gjøre greie for hvordan man gjennom tidene har brukt overføring av bevegelse til å utnytte energi i vind og vann

UNGDOMSTRINNET

Etter 10. årstrinn

Forskerspiren

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge og gjennomføre undersøkelser for å teste holdbarheten til egne hypoteser og vurdere og velge publiseringsmåte
- skrive logg ved forsøk og feltarbeid og presentere rapporter ved bruk av digitale hjelpemidler
- forklare betydningen av å se etter sammenhenger mellom årsak og virkning, og forklare hvorfor argumentering, uenighet og publisering er viktig i naturvitenskapen
- demonstrere verne- og sikkerhetsutstyr og følge grunnleggende sikkerhetsrutiner i naturfagundervisningen

Mangfold i naturen

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive oppbyggingen av dyre- og planteceller
- gjøre greie for celledeling samt genetisk variasjon og arv
- forklare hovedtrekkene i evolusjonen av livet på jorda og hva som er grunnlaget for denne teorien
- gjøre greie for hvilke biotiske og abiotiske faktorer som inngår i et økosystem og forklare sammenhengen mellom faktorene
- observere og registrere hvordan menneskelige aktiviteter har påvirket et naturområde, identifisere ulike interessegruppers syn på påvirkningen, samt forslå tiltak som kan verne naturen for framtidige generasjoner

Kropp og helse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- diskutere problemstillinger knyttet til seksualitet, ulik seksuell orientering, prevensjon, abort og seksuelt overførbare infeksjoner
- forklare hvordan kroppen beskytter seg mot sykdom
- beskrive hvordan man kan forebygge og behandle infeksjonssykdommer
- beskrive hvordan hormoner er med på å styre ulike prosesser i kroppen
- forklare hvordan nervesystemet styrer prosesser og motoriske funksjoner
- beskrive fosterutvikling og hvordan en fødsel foregår
- gjøre greie for hvordan livsstil kan føre til sykdom og skader og hvordan det kan forebygges
- samtale om folkemedisin, blant annet den samiske, og alternativ medisin i forhold til skolemedisin

Verdensrommet

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive universet og ulike teorier for hvordan det har utviklet seg
- beskrive teknologisk utstyr som brukes i utforskning av verdensrommet
- presentere hovedtrekk i romfartens historie og samtale om forskning som kartlegger muligheter for liv på andre planeter
- forklare hvordan elektromagnetisk stråling fra verdensrommet kan tolkes og gi informasjon om verdensrommet

Fenomener og stoffer

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke periodesystemet til å vurdere egenskaper til grunnstoffer og forbindelser
- gjennomføre forsøk for å klassifisere sure og basiske stoffer
- undersøke kjemiske egenskaper til noen vanlige stoffer fra hverdagen
- planlegge og gjennomføre forsøk med påvisningsreaksjoner, separasjon av stoffer i en blanding og analyse av ukjent stoff
- gjøre forsøk med og beskrive enkle hydrokarboner, alkoholer og karboksylsyrer og noen vanlige karbohydrater
- forklare hvordan råolje og naturgass er blitt til, og hvordan disse stoffene anvendes
- bruke begrepene strøm, spenning, resistans, effekt og induksjon i forsøk med strømkretser
- forklare hvordan vi kan produsere elektrisk energi fra fornybare og ikke-fornybare energikilder
- gjøre rede for begrepene fart og akselerasjon, måle størrelsene med enkle hjelpemidler og gi eksempler på hvordan kraft er knyttet til akselerasjon
- gjøre forsøk og enkle beregninger med arbeid, energi og effekt
- gjøre forsøk med lys, syn og farger og forklare resultatene

Teknologi og design

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utvikle produkter som gjør bruk av enkel elektronikk etter kravspesifikasjoner, evaluere designprosessen og vurdere produktenes funksjonalitet og brukervennlighet
- teste og beskrive egenskaper hos materialer som brukes i produksjonsprosessen
- gjøre rede for elektroniske kommunikasjonssystemer på systemnivå og drøfte samfunnsmessige utfordringer knyttet til bruk av slike

Etter Vg1 – studieforberedende utdanningsprogram

Forskerspiren

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge og gjennomføre undersøkelser i samarbeid med andre der en identifiserer og varierer parametere
- forklare og vurdere hva som kan gjøres for å redusere usikkerhet og feilkilder i målinger og resultater
- vurdere og argumentere for gyldighet og kvalitet av egne og andres observasjonsdata

Bærekraftig utvikling

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- studere et økosystem med hensyn til suksesjon og populasjonsdynamikk samt analysere og vurdere hvilke faktorer som påvirker disse forholdene
- forklare føre-var prinsippet og begrepet bærekraftig utvikling
- vurdere miljøaspekter ved forbruksvalg og energibruk
- identifisere og beskrive noen globale interessekonflikter og vurdere hvilke følger disse konfliktene kan få for lokalbefolkning og for verdenssamfunnet
- gjøre greie for hvordan det internasjonale samfunnet arbeider med globale miljøutfordringer

Ernæring og helse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive kjemiske kjennetegn og forskjeller på de viktigste næringsstoffene
- gjennomføre enkle kjemiske påvisninger av næringsstoffer i matvarer

- forklare hovedtrekkene i fordøyelse, transport og omsetting av de viktigste næringsstoffene
- gjøre rede for noen hovedbestanddeler i kosmetiske produkter og lage et slikt produkt med egen varedeklarasjon
- diskutere spørsmål knyttet til ernæring, trening, slanking og soling

Stråling og radioaktivitet

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive hvordan nordlys oppstår og hvordan Norge har vært og er et viktig land i forskningen på dette feltet
- forklare ozonlagets betydning for innstrålingen fra sola
- forklare hva drivhuseffekt er, gjøre rede for hvordan menneskelig aktivitet endrer energibalansen i atmosfæren og hvilke tiltak som gjøres internasjonalt i denne forbindelse
- gjøre forsøk med og forklare radioaktivitet, halveringstid og bakgrunnsstråling samt hovedkjennetegn på ulike typer ioniserende stråling
- beskrive kjennetegn ved ulike typer ioniserende stråling og hvordan disse utnyttes til teknisk og medisinsk bruk

Energi for framtiden

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre forsøk med solceller og solfangere og forklare virkemåten
- gjøre rede for hvordan varmepumper virker og i hvilke sammenhenger de brukes
- forklare hva redoksreaksjoner er, gjøre forsøk med forbrenning, galvanisk element og elektrolyse samt gjøre greie for resultatene
- beskrive virkemåten og bruksområdet til noen vanlige ladbare og ikke-ladbare batterier og til brenselceller
- gjøre rede for ulik bruk av biomasse som energikilde
- gjøre rede for hydrogen som energibærer

Bioteknologi

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare genetisk kode og hovedtrekkene i proteinsyntesen samt diskutere betydningen av arv og miljø
- forklare begrepene krysning og genmodifisering og hvordan bioteknologi brukes til foredling av planter og dyr
- beskrive ulike former for medisinsk bruk av bioteknologi
- kritisk vurdere informasjon om og drøfte etiske spørsmål knyttet til bioteknologi

Vurdering

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskriften til opplæringsloven.

Det gis avsluttende vurdering med karakter på følgende trinn:

Standpunktvurdering

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn	Elevene skal ha én standpunktkarakter.
Vg1 yrkesfaglige utdanningsprogram Vg1 studieforberedende utdanningsprogram Påbygging til generell studiekompetanse	Elevene skal ha én standpunktkarakter.

Der faget går over flere år, er det bare standpunktvurdering fra det øverste nivået i videregående opplæring som framkommer på kompetansebevis eller vitnemål.

Eksamen for elever

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn Vg1 yrkesfaglige utdanningsprogram Vg1 studieforberedende utdanningsprogram Påbygging til generell studiekompetanse	Elevene kan trekkes ut til praktisk/muntlig eksamen. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn	Se gjeldende ordning for grunnskoleopplæring for voksne.
Vg1 yrkesfaglige utdanningsprogram Påbygning til generell studiekompetanse	Privatister går opp til praktisk/muntlig eksamen. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Vg1 studieforberedende utdanningsprogram	Privatister går opp til én eksamen som består av skriftlig og praktisk/muntlig del. Den skriftlige delen blir utarbeidet sentralt. Den praktisk/muntlige delen blir utarbeidet lokalt. Sensuren er lokal.